

1.)

XIII

Rikka tiúndér

Móltói beszély,
a magyar és korból.

Selíge. Kérek elő gyöngyöket
A mult tengeréből...

Világrendítő Csele kardod miért oly nyugtalan?
Műveléi eben alig maradt, harcba vagyis minduntalan!
Kévis talán, mit eddig ért hatalmas királyi széked?...
Kém még, hogy lábad alatt volnák uralkodók - s népek?
- Roma részket... épp. felé tart most athenok áradása,
Vészes villám vagy leütni büszke bíbor trónusára.
"Fegyvert elő!" - hangzik, mert Valentinian akarja
Míg szólnak a tanácsosok:,,, gondolni sem lehet arra.
Fegyverünket rá ne vonjuk - fölaldoshat bösz dihenek,
Többet ér alázatos szónok!... és követek küldetének.
Közzin - fürkő piszokos aggok Cselenek táborába
Olaj-aggal indulnak, és velök megy a császár lánya.
Kémeiben látható a remény's öröm tükrözése.
- Képét a nagy hunn királynak régről hő szívébe véste
Olaj ágat lengetvén a szellő játszi, lágy furalka,
Csele a kiülő ~~meg~~aggal: mit határozott? - így tudatja.
"El mehettek." béke-jelvény mit sem ér most én előttem!
Azt ismerem Romába, hogy meg csak megve illetődtem."
Erre a hölgy komorra tess, és szótalan ná mézes ajka,
Nehézülni érzi keblét, - iszonyú a seher rajta.
Elszaggatja kis kezével szomorún az olaj-ágat

Reményei hullnak vele... és a szeme könnybe lábad.
— Idico, vándor király-lány mint leendő ny araja.
Nap ként fénylik, nap ként ragyog Etelenek sátorába!
Oh, boldog, ki élvezheti forró csókját, ölelését —
Császár-leány: Honoria lel két bajok szert lépék!!

I.

Császár-leány fényes teremben ül,
Tanútlanul, egészen egyedül.
Amerique nézi a múltakat:
Van e emlék, mely társnyugalmat ad?
„Még kiméle városunk határát,
Könyörülni szült, hol nem varák
Mert nem könyörül az én lel kemén,
Hiát forrón, lángolva szeretem?
Még akkor is imádkoztam érte,
Midőn Catalaun alla vérbe.
De szörnyű a sküloi a korot,
Szerelmenét midőn vet gátakat.
Ha atyám szava nincsen ellene:
Most enyém volna, dicso Etele.”

Hunn királynak palotája - fából -
Messzire van Róma városától.

It mostani magyar föld rónája
Tisza Duna közt - kedvenex tangaja.
Lát barátjuk tégas mexövégben
Seregei brás körében.

Körülfonta szép Idico kanya,
Imvoly jó a rettenetes arcra?

Rem inganak most töle a srónok
Rejben pihen, nagyon, nagyon boldog.
Hunn daliak lel kesü daja
Bele vegyül harci öröm szajba.
Billikomok kéxről kévre járnak
— Morogygójét ütlik Attilának
Elő lép a közepre a dalnok,
Szegrednek ajakán a hangok:
„Dicso király, nagy Etele, Bendeguznak sarja,
Radur övön boldogságot Armanynexavarja.
A világnak minden népe se alatta legyen:
Ragyogjan a hunn határon, teljes dicso ségben.”
Lig az „éjen” dörgö kiáltása
Nincsen most a koxörömnek mása.

Décegy ifjak söl fel hevülnek,
S az öregek ábrándba merülnek.
Tgy telnek az ünnepélyes percek,
Amidőn egy más dalnak jelent meg.
Hallgatok szót, ajkaimról az ének
Deng — a holtak emlékezésének.
„Elhunyt ösök, szent porotok
Békében nyugodjék.”
Kiv. nevetek gyarapuljon,
Soha el nem múljék
Szellemetek gyözelmiünket
Clégülten, nézze,
S jusszon drága hagyományatok
Arra méltó körbe.”

Ételének lelke életaral

Amult — s hosszan elmereng Rikkáru

Eszébe jut, midőn vele ült

Menyegzőjét... s egy könyvet törülte

Most csend áll be... a nemesvendégek

Tova, és a táborba menének.

El kezdődék Etelé nősz-eje,

S szép nejevel szobájába tére.

Rózsák kalvált behintve a följét,

Minden helyet drága illat szel.

A palota egy ^{más} szobájában

Ételének hős három fia van.

Beszélgettek együtt a testvérek

S Irák Rikkát többször említte meg.

Ex szerető legjobban az anyját,

Smig batyjai fejüket le hajtják

Csokunnyadva mámoros eszméken.

Az anyjáról gondolkodik ébren.

Előtte áll annak búcsúzása

Fisztán eszmél mindenik szavára.

Mint ha Rikka csak most mondaná meg:

"Neclacs fiúk, enyim az öröklét."

"Mert ki vallom, hogyan künden vagyok,

"Azért egészen meg sem halhatok

"Sírámhoz majd harman jöjjetek ki,

"S a kit én ott megfogok ölelni:

— Mintán előbb megcsókoltatok —

Az tartja fenn majd birodalmatok —

S — Irák fiam! hívj engem a bajban

"Kisegítlek mindenütt, hol az van."

Irák sive hangosan dobogva.

Büszkebb lett még ama gondolatra.

Hogy rég, mikor sírjához mentenek:

Oh, Rikka át, saköt öltetse meg!

Ra vár tehát az a nagy hívata! —

... Hah! de mit jelent e kiáltás??

Felköti batyjait: elbredjete!

Odakünn valami történetet!

— Dös Etelé apjokhoz vietnek...

S föl jöjket a három hős gyermek.

Heliconak gyáva orgyilokja

A hunn király elét kioltotta!

Udicois — armány szolga nője —

Pár perc alatt nyíltal van a löve.

A három testvér hangosan zokog...

Gyászoljátok Hunok! gyászoljátok!

II

Előzetűle az ég, a földre szállt ború,

Merre csak a szem lát, minden olyszomorú,

A királyok éke, vezérek példánya

Koponyában fekszik, semetésre várva.

Fő nipe sír, zokog ravatala mellett...

Elmeg at kőre armány az iszonyú ellent.

Vég búcsú körben a gyáke menet megindul,

Vitetik a hulla rab-szolga csapordul

Sírhely felé, s a sok kisérő viffa tér —

Oda csak a főpap s néhány rab-szolga ér.

Egy folyó medrébe teszik a koporsót,
 Likosan, a mint ezt jóval kívánta vala.
 Hogy elne árulják Etele hol fekszik:
 Tanúknak halni kell itt most együt együtt.
 Tudta a rabzolga... és a főpap kísé
 Ellenállás nélkül merül a szivébe.
 Alig van még hátra néhány, süm előre
 Egy rabzolga állott, hátalért könyörgve,
 A kísé gyilkolása kéimen áll... se percben
 Elldorátát nézve a papvissza retten:
 Egy ifjú nő vala, rabzolga ruhában
 Meglepő elszántság nyílvánul szavában.
 „Tudnod kell azt, hogy én Honorია vagyok.”
 „Szerelemről vívok sírba. Eteleért halok!”
 „Várj! - szökött a főpap, mi leszünk utolsók...”
 A körben le seúrá azt, ki még hátra volt -
 „Igy! most halj nem es közz.”... s földre hullt a vére
 A pap ön magát is meggyilkolta végre.
 Sendes minden... hideg a női hő kebel...
 Csak hű szerelemről egymadai énekel.

III

„Ritka anyám! hívlek téged.”
 „Irnák kéri segítségéd.”
 — És a kúndérnő megjelen:
 „Mia bajod szép gyermekem?”
 „Oh anyám! hős apánk nem él,
 Fényeg a közös veszély.
 Testvéreim harcokhoz keddnek,
 Egy más ellen főrekednek.
 Adj tanácsot, mi csinálgak
 Ellék sester mellé álljak?”
 — „Hagyd őket! - tessék válassz
 Dicső teget hol apádnak,
 Ellékben három exüst nyit van -
 S vidd magaddal utáulban;
 Mert mindenik exek körül
 Parancsokhoz keppest ropul.

Ha azt mondd, oda megyen,
 Oda sörvöl nagy hirtelen.
 „Es most béké legyen veled...”
 Ritka elűnt, ellebegett.
 — Testvériher megyen hának
 Sétő aha a szándékait:
 Hogy osztályrésnek elég lesz
 Számára anyilas tegy
 Báljai cztát engedik -
 Sétle gúnyat kinevetik.

A sester-harckitört... Ellék és Dengexich
 Az örökség fölött karddal egyen kedik.
 Mind ketőnek pártján seged társak vannak,
~~Ellék~~ Idegen népekből... ~~most~~ egymásról csapnak
 A rokonsér folyik, Hunnok drága vére,
 Pártviszály hullatja azt a hon földére.
 Elléknek kerében Hadur Istén kardja,
 Elű jár, s a vászlót büszkén lobogtatja.
 Páissok sörge, dárdaik villogása.
 Telenti: halálnak van itt aratása.
 Roppant porfelleget vernek fel a küzdők,
 Bár rend nélkül ember ember ellen küzdök.
 Vágtat Dengexich, s a sör-körében mit lát?
 Vele szemközt van a bátyja: vitér Ellék!
 Hogy ez sesterét öljön ama karddal, Hadur
 Elég nem engedheti, inkább reá borul.
 Igen! megöleté Dengexichet véjén,
 Sök kibe külenek a csata hevében.
 De a segítő népek rögtön öfke tartnak,
 Sgyesült erővel Hunnokra rohannak,
 Ellék a halálát közeledni sejt,
 S földbe sűrű kardját, úgy is elfogadni!

Késő est van... és a már be álló éjen
Elmegölve fekszik a szomorú kórházban;
Hunok is elesnek mind! — és a csata tér
Óriás temető... megárad rajta a vér.
Mit keres eminek itt tovább ellenrők?
Távoztak a helyről — s foglalni menének.

N

Amotya távolban egy menet közeleg
Serdületlen ifjak, gyenge nők, öregek —
Eszoruk kebellet indultak az útnak
Melyen majd a véres csata helyhez jutnak.
Előkön Innák megy... a csillagos éjen —
Tékinthet keres valamit az égen.
Attól a csillagát keresi szemével,
S megpillantván nyilat oda röpté fel.
„Legyen fényes jele ajám hívő nevének,
Maradjon az égen örökre-harc remnek.”
A nyíl egyre szegre — középebe villant
Esből lett artán az üstökös csillag.
.... Látszik a harcos merő... vöröslök a sok vér...
Minden oly szomorú vészon slátassiger!
„Jaj! szívebben ajkán, az érkezetteknek,
Oh, ki irhatná le fájdalmát ezeknek?
Nem találja ajját a sok kórhozárva,
Ez ölelő karok mind hiába tárvá!”
Innák szét tekint, de mindütt holtsakat lát...
S e köében megleli Halálú Jelen kardját.
Fölveszi — csákokkal elatavolja ottan...
S holt testvérét ekkor látja meg a parban...
„Kerits olyan fiút, kismilyen a melynek
Nedvétől a holtak mind életre kelnek”
Szólt s nyilat kilötte — a vesző röptében
Meg akart egy fünek alvást leveleiben,

Nedvét kifacsarja, s a holtak sebére
Egy két csöppet ejtven — mind életre tére.

Halvány alakokba vissza szállt az erő —
S apmint Innák mondta, úgy siettek elő.

Szóttan morogással, öveikre néznek
Mint szellemek — nemák, nem beszélhetének.

Mindeniknek testen sebtalong, a régi
De a kard forgatást még bármelyikért!

— „Nincsen hazánk! így szól Innák, „hova menjünk?”
„Indulj édes nejem, így hazát keressünk!”

Es pillanatszerűen, mint földkerékkelnek —
S levegőben egy fehér sas jelen meg;

Innák vállára száll, szárnya egyetcsattan,
S hogyan halhassa más, így szól hozzá lassan:

„Liam, Ritka vagyok, gondoskodó anyád,
Uszannam jöjsek, én mutatok hazát!”

Fölrepül, — most indul a sábor előre
Es megérkezének a dúsz székely földre.

A földamult hősök mindig velük mentek,
Hogy láthassák honát, ennek a nemzetnek.

Most égbe szállt a sas — mert célul valának,
Ők, magvai dicső székelyek fajaik. —

Innák el méged magában,
Még egy nyíl van fouxdrájában.

Ex utolsó hova szárnya?
Lesz e neki újabb vágya?

"Öld meg Dengezich gyilkosát
Büvös nyílaim! - a nyíl ki szállt

Hisz áldoz fel igazsága - ?
Tekintsünk messze - Byzancia

.... Lesz eszéir lábainál
Dengezich lezser feje áll.

Óralomért jöttam vendégnek
Hűven sorosat készítsenek!!

Lesz arcán vad mosoly van...
De a másik pillanatban

Lenák nyíla szívémbe megy...
S arányjáról halva le esett.

x

"Áldjon meg az Isten édes népem,
Várnak minket oda fenn az égből."

Lenák szél... és hirtelen a földre
Felhők szállnak sűrű, menydörögve.

Fölragad a Lenákot a felhő
S rolegyűtt Itálikus iszenhez jó
Fölhamasztott hősök egész rendje,
Mosolygva a földi kedvesekere.

... A Hunnok ege tisztá mindenütt,
Es róla a boldogság napja süt.

~~XII.~~

~~XIII.~~

Pályá-munka

A Gr. Nádassy-féle 100 aranyos
jutalom-évére.